

Партнерство за
Отворена
Власт на
**Северна
Македонија**

НЕЗАВИСНО ИЗВЕСТУВАЊЕ:

Република Северна Македонија

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ:

Унапредување на испораката
на јавни услуги

ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА:

октомври 2021 - октомври 2022

Влатко Деков, ХОПС - Опции за здрав живот Скопје

Во пресрет на подготовката на петтиот Национален акциски план за Партнерство за отворена власт 2021-2023 година (НАП за ПОВ 2021-2023), се формираше Мрежа на граѓански организации за ПОВ со цел поорганизирано делување и влијание на граѓанските организации на неговото креирање, како и поттикнување и мониторинг на имплементацијата на постојниот и идните акциски планови.

Со цел обезбедена вклученост на граѓанските организации во поддршка и следење на имплементацијата на НАП за ПОВ 2021-2023, Мрежата за ПОВ учествува и придонесува за воспоставување структура за координација и мониторинг на развојот и спроведувањето на НАП за ПОВ 2021-2023 обезбедувајќи независен мониторинг на имплементацијата.

СОДРЖИНА

Извршно резиме: Република Северна Македонија - Унапредување на испораката на јавни услуги	5
I. Вовед	9
II. Имплементација на акцискиот план - Унапредување на испораката на јавни услуги	10
III. Методологија и извори	20
Анекс I.	21
Преглед на имплементацијата на приоритетната област - Унапредување на испораката на јавни услуги	21

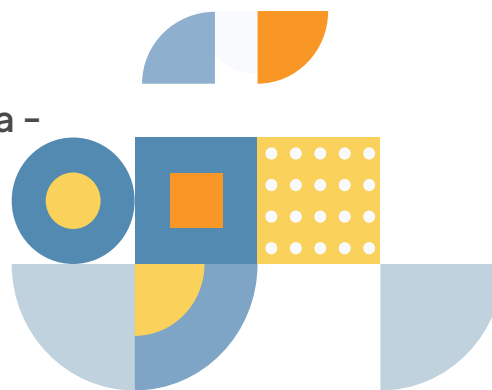
Образецот за извештајот го изработи Дарко Антиќ од Здружението ЕСЕ врз основа на обрасците за извештајот на МНИ (механизам за независно известување). Образецот е изработен за подготовка на извештаи, кои се дел од процесот за независно оценување и мониторинг на Акцискиот план за ПОВ на Република Северна Македонија од страна на претставници на граѓанските организации кои се членки на Националната мрежа на ГО за ПОВ.

Здружение за еманципација,
солидарност и еднаквост
на жените - ECE

ИЗВРШНО РЕЗИМЕ:

Република Северна Македонија - Унапредување на испораката на јавни услуги

Во подготовката на приоритетната област „Унапредување на испораката на јавни услуги“ учествувале претставници на релевантни институции и претставници на граѓанските организации. Процесот бил отворен и сите членови на работните групи имале можност да дадат свој придонес во одредувањето на заложбите и предлагањето на соодветните активности за нивна реализација. Не постоела заложба која не била прифатена. Работата се одвивала во демократска атмосфера, комуникацијата била на соодветно ниво и соработката помеѓу граѓанските организации и јавните институции била добра и партнерска. Не се детектирани проблеми во нивото на комуникација помеѓу граѓанските организации и јавните институции.

Мониторингот покажа дека ниту една од планираните осум заложби нема значителна или целосна имплементација. Во некои од заложбите, како на пример заложбата Зголемување на пристапот до загарантираните облици на заштита на жртвите на трговија со луѓе, постојат повеќе достигнувања кои се во тек на реализација, додека во други заложби, како на пример заложбата Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на образованието, Министерството за образование како институција координатор известува дека нема податоци за започнување на некоја од предвидените активности. Најголемиот дел од заложбите не започнале со реализација или во тек е само една активност, односно предвидено достигнување.

Постојат повеќе причини кои довеле до неисполнување на заложбите, но најчесто спомнувана од членовите на работните групи е честото менување на координаторите на работните групи и неодржувањето на состаноци.

Во тој контекст потребно е институциите да се воздржат од честото менување на координаторите, додека пак самите координатори на работните групи потребно е да ги информираат сопствените институции за процесот на ПОВ и за значењето и потребата од исполнување на националниот акциски план. Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА), како национален координатор на целиот процес, треба да ја зајакне меѓусебната комуникација со координаторите на работните групи и да покаже поголема проактивност во следењето на исполнувањето на сите приоритети.

ОПШТ ПРЕГЛЕД НА ПРИОРИТЕТНАТА ОБЛАСТ

Приоритетната област „Унапредување на испораката на јавни услуги“ има планирани осум заложби и соодветни активности за нивна реализација за периодот октомври 2021 до јуни 2023 година. Ова се осумте дефинирани заложби:

- **1.** Јавни услуги и политики темелени на граѓански приоритети од областа на вработувањето.
- **2.** Јавни услуги и политики темелени на граѓански приоритети од областа на превентивната здравствена заштита.
- **3.** Јавни услуги и политики темелени на граѓански приоритети од областа на образованието.
- **4.** Јавни услуги и политики темелени на граѓански приоритети од областа на обезбедување на локалните јавни услуги.
- **5.** Достапни е-услуги во руралните средини.
- **6.** Зголемување на пристапот до загарантирани облици на заштита на жртвите на трговија со луѓе.
- **7.** Унапредување на механизмите за заштита на жртвите на вознемирување на работното место.
- **8.** Овозможување на пристап до терапија и здравствени услуги на лица што употребуваат дроги по издржување на казна затвор.

Овој извештај го анализира периодот на имплементација од октомври 2021 заклучно со октомври 2022 година.

Согласно со извештајот на ИРМ за Северна Македонија од 2022 година, првите две заложби (Вработување и Превентивна здравствена заштита) се оценети како заложби што можат да доведат до фундаментална трансформација на услугите според вистинските потреби на граѓаните ¹. Сепак, во практиката ситуацијата не е така ветувачка. Имено, оваа анализа покажа дека ниту една од планираните осум заложби не е целосно реализирана. Во некои од заложбите, како на пример – Зголемување на пристапот до загарантираните облици на заштита на жртвите на трговија со луѓе, постојат повеќе достигнувања што се во тек на реализација, додека во други заложби, како на пример заложбата - Јавни услуги и политики темелени на граѓански приоритети од областа на образованието, Министерството за образование како институција координатор известува дека нема податоци за започнување на некоја од предвидените активности. Најголемиот дел од заложбите не започнале со реализација или во тек е само една активност, односно предвидено достигнување. Најчести причини за нереализација на активностите се следниве:

- Недостигот на мониторинг, но и желба за извршување на обврските од страна на институциите.
- Повеќето институции не се доволно запознаени со процесот на ОВП и не знаат за што се обврзале.

¹ <https://www.opengovpartnership.org/documents/north-macedonia-action-plan-review-2021-2023/>

- МИОА, како национален координатор на целиот процес, не е доволно ангажирано во насока да го подобри исполнувањето на заложбите. Министерството нема контрола во однос на тоа дали институциите ги смениле координаторите и дали тие ги извршуваат сопствените обврски.
- Честото менување на координаторите на работните групи.
- Честото менување на членовите на работните групи.
- Некои членови ова го разбираат како дополнителна обврска и тешко им е да одговорат на задачите.
- Неодржување на состаноци на работните групи.

ТАБЕЛА 1.

БРЗ ПРЕГЛЕД

Приоритетот постои од: октомври 2021

Период на имплементација, кој е предмет на известување:
октомври 2021 - октомври 2022

Број на заложби во рамки на приоритетот: 8

РАЗВОЈ НА ПРИОРИТЕТОТ

Ниво на отвореност и учество: отворен

Гласот на ГО: помеѓу умерено влијание и големо влијание

Вклученост на јавните институции: помеѓу ограничена и голема

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

Усвоени заложби: 8

Целосно реализирани заложби: 0

Ниво на соработка меѓу ГО и јавните институции: високо

ПЕТ КЛУЧНИ ПРЕПОРАКИ

Тие имаат за цел да го информираат развојот на заложбите што се дел од приоритетот што се оценува во следниот акциски план и да го насочат спроведувањето на тековниот акциски план. Мониторот го препорачува следново:

Еден од главните проблеми за неисполнување на предвидените достигнувања е менувањето на координаторите на работните групи и на членовите на работните групи. Тоа влијае врз континуитетот на работата на работните групи. Пожелно е институциите што се координатори на работните групи да се воздржат од често менување на координаторите и членовите.

Координаторите на работните групи да ги информираат сопствените институции за самиот процес на ПОВ и за значењето и потребата од исполнување на националниот акциски план.

Заради поттикнување на исполнувањето на овој приоритет, потребно е координаторите на секоја работна група да закажуваат состаноци на редовна основа. На овие состаноци да се дискутира за исполнување на секоја предвидена активност, а по завршувањето на состанокот да се изработи записник со заклучоци и тој да се достави до сите членови на работната група.

МИОА, како национален координатор на целиот процес, треба да ја зајакне меѓусебната комуникација со координаторите на работните групи и да покаже поголема проактивност во следењето на исполнувањето на сите приоритети.

ЗА АВТОРОТ

Влатко Деков е менаџер за застапување во здружението ХОПС - Опции за здрав живот Скопје. Учествовал во подготовка на повеќе национални стратегии и документи за јавни политики. Има спроведено повеќе од 20-тина истражувања и анализи на национално и на меѓународно ниво.

I. ВОВЕД

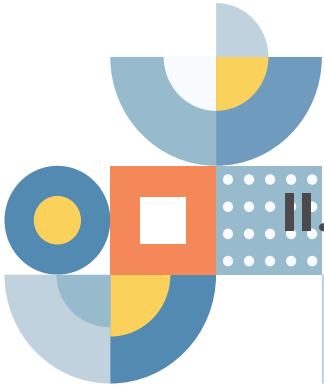
Партнерството за отворена власт е глобална иницијатива која ги обединува реформаторите од власта и лидерите од граѓанското општество во креирање акциски планови за властите да бидат поинклузивни, респонзивни и отчетни. Заложбите од акцискиот план во приоритетната област Унапредување на испораката на јавни услуги може да се надоградуваат на постојните заложби, да идентификуваат нови чекори за реализација на тековните реформи или да иницираат акција во сосема нова област. Независниот монитор ангажиран за изработка на овој извештај спроведе серија активности за оцена на имплементацијата на заложбите за да се осигура дека властите ќе останат посветени на нивното спроведување. Лидерите од граѓанското општество и од власта ги користат овие евалуации за да се осврнат на сопствениот напредок и да утврдат дали преземените акции имаат влијание врз животот на луѓето.

Република Северна Македонија учествува во ПОВ од 2011 година и досега има усвоено пет акциски планови. Петтиот акциски план (2021 – 2023) ја надминува амбицијата на претходните планови, особено во однос на транспарентноста на јавните набавки, испораката на јавни услуги и пристапот до правда за ранливите групи. Целосното спроведување на планот може да ја направи Република Северна Македонија регионален лидер на Западниот Балкан во клучните области на отворена власт и ги адресира приоритетите од процесот за

пристапување во ЕУ. Со оглед на опфатот и обемот на акцискиот план, потребна е тесна соработка меѓу јавните институции и граѓанското општество за постигнување значајни резултати. Заложбите од петтиот акциски план на Република Северна Македонија се организирани во пет тематски области: транспарентност, антикорупција, испораката на јавни услуги, пристап до правда и животна средина и климатски акции. Заложбите покриваат голем број теми, вклучително и јавни набавки, следење на пријавите за имотната состојба на јавните функционери, интегрирање на граѓанските приоритети во испораката на јавни услуги и зајакнување на пристапот до бесплатна правна помош. Северна Македонија го спроведува и својот втор акциски план за отворен парламент и првиот акциски план за отворено судство за зајакнување на транспарентноста на судските власти.

Проценката ја направи независниот монитор Влатко Деков од здружението на граѓани ХОПС - Опции за здрав живот Скопје, кој ја направи и оваа евалуација. Извештајот има за цел да го информира тековниот дијалог за развивање и спроведување на идни заложби.

Овој извештај ја опфаќа имплементацијата на заложбите во рамките на областа Унапредување на испораката на јавни услуги од петтиот акциски план на Република Северна Македонија за периодот 2021 - 2023 година.

II. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА АКЦИСКИОТ ПЛАН – УНАПРЕДУВАЊЕ НА ИСПОРАКАТА НА ЈАВНИ УСЛУГИ

2.1. ПРЕГЛЕД НА АКЦИСКИОТ ПЛАН – УНАПРЕДУВАЊЕ НА ИСПОРАКАТА НА ЈАВНИ УСЛУГИ

Во подготовката на ова приоритетната област учествувале претставници на релевантни институции и претставници на граѓанските организации. Процесот бил отворен и сите членови на работните групи имале можност да дадат свој придонес во одредувањето на заложбите и предлагањето на соодветните активности за нивна реализација. Не постоела заложба која не била прифатена. Работата се одвивала во демократска атмосфера, комуникацијата била на соодветно ниво и соработката помеѓу граѓанските организации и јавните институции била добра и партнерска. Не се детектирани проблеми на ниво на комуникација помеѓу граѓанските организации и јавните институции.

Ниту една од планираните осум заложби нема значителна или целосна имплементација. Во некои од заложбите, како на пример во заложбата Зголемување на пристапот до загарантираните облици на заштита на жртвите на трговија со луѓе, постојат повеќе достигнувања кои се во тек на реализација, додека во други заложби, како на пример заложбата Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на образованието, Министерството за образование како институција координатор известува дека нема податоци за започнување на некоја од предвидените активности. Најголемиот дел од заложбите не започнале со реализација или во тек е само една активност, односно предвидено достигнување. Најчести причини за нереализација на активностите се следниве:

- Недостигот на мониторинг, но и желба за извршување на обврските од страна на институциите.
- Повеќето институции не се доволно запознени со процесот на ОВП и не знаат за што се обврзале.
- ИОА, како национален координатор на целиот процес, не е доволно ангажирано во насока да го подобри исполнувањето на заложбите. Министерството нема контрола во однос на тоа дали институциите ги смениле координаторите и дали тие ги извршуваат сопствените обврски.
- Честото менување на координаторите на работните групи.

- Честото менување на членовите на работните групи.
- Некои членови ова го разбираат како дополнителна обврска и тешко им е да одговорат на задачите.
- Неодржување на состаноци на работните групи.

Во овој период на имплементација не може да констатираме дека некоја од заложбите постигнала големи или исклучителни промени за отворена власт.

2.2. ЗАЛОЖБИ

I. Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на вработувањето

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: ограничена
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главната и долгорочната цел на заложбата е да се воспостави организиран систем и практика на двонасочна комуникација помеѓу граѓаните и донесувачите на одлуки при планирање, спроведување и при евалуација на политиките за вработување. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА** и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информациите до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавно учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

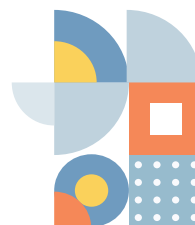
ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

Оваа заложба не е реализирана. Исполнета е само една активност од акцискиот план. Формирано е координативно тело составено од седум членови, кои ќе работат на координација на активностите и тоа: по еден претставник од секоја граѓанска организација вклучена во оваа активност (5 претставници на граѓански организации, од кои една од национално и четири од локално ниво), еден претставник од секторот труд во рамки на Министерството за труд и социјална политика и еден претставник

на Агенцијата за вработување. Сите други активности предвидени во националниот акциски план не се реализирани а некои воопшто не се ниту започнати со реализација. Потребно е да се истакне дека кога некоја активност ги има сите услови да биде исполнета, тоа не се случува поради нејасни причини. Имено, во рамките на активноста - Развиена електронска платформа за информирање, следење и за вклучување на граѓаните во активните политики и услуги за вработување, предвидената електронска платформа е изработена, но таа не е поставена на веб-страницата на Агенцијата за вработување на РСМ.

Според добиените инфомрации, главен фактор за неисполнувањето на оваа заложба е недостигот на мониторинг, но и желбата за извршување на обврските од страна на институциите. Самите институции не се доволно запознени со процесот на ОВП и не знаат за што се обврзале. Исто така нема редовни состаноци на работната група за оваа заложба, а последниот состанок е одржан во месец февруари. МИОА како национален координатор на целиот процес би требало да покаже поголема проактивност во насока да го подобри исполнувањето на заложбите.

II. Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на превентивната здравствена заштита

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: ограничена
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА/НЕ пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главната и долгорочната цел на заложбата е да се воспостави организиран систем и практика на двонасочна комуникација помеѓу граѓаните и донесувачите на одлуки при планирање, спроведување и евалуација на здравствените политики, политиките за вработување, образовните политики и локалните јавни услуги. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА** и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информации до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

За оваа заложба не добивме повратен одговор од Министерството за здравство, кое е координатор на заложбата за тоа кои активности се реализирани. Согласно со добиените информации од другите членови на работната група, **оваа заложба не е реализирана**. Исполнета е само една активност од акцискиот план. Формирано е координативно тело составено од седум членови кои ќе работат на координација на активностите. Сите други активности предвидени во националниот акциски план не се реализирани.

III. Јавни услуги и политики темелени на граѓански приоритети од областа на образованието

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: ограничена
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главната и долгорочната цел на заложбата е да се воспостави организиран систем и практика на двонасочна комуникација помеѓу граѓаните и донесувачите на одлуки при планирање, спроведување и евалуација на образовните политики. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА** и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информации до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

Оваа заложба не е реализирана. Согласно со одговорите доставени од Министерството за образование заклучно со месец октомври 2022, Министерството има информации за спроведување на само една активност од НАП во областа образование. За сите други активности ова Министерство извести дека нема информации. Според членовите на оваа работна група, еден од главните фактори за неисполнување на оваа заложба е честата промена на членовите на работната група, вклучително и промена на координаторот на групата.

IV. Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на обезбедување на локалните јавни услуги

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: ограничена
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главната и долгорочната цел на заложбата е да се воспостави организиран систем и практика на двонасочна комуникација помеѓу граѓаните и донесувачите на одлуки при планирање, спроведување и евалуација на локалните јавни услуги. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА** и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информации до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

Оваа заложба не е реализирана. Согласно со одговорите доставени од Министерството за локална самоуправа, предвидените активности се во фаза на подготовка за нивно финално исполнување и тие ќе бидат остварени до крајот на годината. Според членовите на оваа работна група, имало голем број состаноци за изработка на НАП и дефинирање на приоритетите, но по неговото донесување не е одржан ниту еден состанок.

V. Достапни е-услуги во руралните средини

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: За оваа заложба не се добиени релевантни информации за да се оцени дали имплементацијата не е започната или е ограничена. Во секој случај таа не е реализирана.
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главната цел на заложбата е доближување на Националниот портал за е-услуги до граѓаните од руралните средини и зголемување на довербата и сигурноста во електронската комуникација со институциите.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информации до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

За оваа заложба не добивме повратен одговор од Министерството за информатичко општество и администрација, кое е координатор на заложбата за тоа кои активности се реализирани. Исто така на веб-страницата за Отворено владино партнерство, кое е во рамките на Министерството за информатичко општество и администрација, за оваа заложба нема внесено нови информации за статусот на имплементација на заложбата. Последните информации се од ноември 2021 година и според нив ниту едно од предвидените 4 достигнувања не е реализирано. Согласно со добиените информации од другите членови на работната група, по освојувањето на акцискиот план не е одржан ниту еден состанок на оваа работна група и според нив **оваа заложба не е реализирана.**

VI. Зголемување на пристапот до загарантираните облици на заштита на жртвите на трговија со луѓе

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: ограничена
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главната цел на оваа заложба е зајакнување на борбата против трговијата со луѓе во Република Северна Македонија, како и обезбедување на ефикасна заштита на жртвите. Како специфични резултати што се очекуваат од оваа заложба се:

- Зголемен број на идентификувани жртви на трговија со луѓе и обезбедени услуги.
- Зголемена транспарентност и отчетност на институциите кои работат на прашањето на трговија со луѓе.
- Зголемена информираност и пристап за жртвите од трговија со луѓе до здравствени услуги, вработување и правда.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информации до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

Оваа заложба е делумно реализирана. Според координаторката на работната група и извештајот објавен на веб-страницата на Министерството за информатичко општество и администрација, досега од вкупно 8 предвидени достигнувања во рамките на оваа заложба, едно достигнување е со значителен прогрес, а други 3 имаат одреден ограничен прогрес. Четири достигнувања немаат никаков прогрес. Како проблем се истакнува тоа што не сите членови доставуваат информации. Некои членови ова го разбираат како дополнителна обврска и тешко им е да одговорат на задачите. И во оваа група има промена на координаторството. Најпрво координатор беше Министерството за труд и социјална политика, а во моментот е Министерството за внатрешни работи.

VII. Унапредување на механизмите за заштита на жртвите на вознемирување на работното место

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: ограничена
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главната цел на заложбата е да се унапреди веќе воспоставениот механизам за заштита од вознемирување на работното место. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА** и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информации до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

Оваа заложба не е реализирана. Според координаторката на работната група, досега од вкупно 3 предвидени достигнувања во рамките на оваа заложба, едно е со значителен прогрес, едно е започнато и едно достигнување нема никаков прогрес. И во оваа група постои промена на координаторот во април 2022 година.

VIII. Овозможување на пристап до терапија и здравствени услуги на лица што употребуваат дроги по издржување на казна затвор

ИЗВЕШТАЈ ЗА ДИЗАЈНОТ	ИЗВЕШТАЈ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА
1. Заложбата е развиена преку отворен и консултативен процес со учество на релевантните засегнати страни: ДА	1. Статус на имплементација: ограничена
2. Заложбата е релевантна за ПОВ: ДА пристап до информации, граѓанско учество, јавна отчетност	2. Заложбата донела промени во јавниот сектор: НЕ

Главна цел на заложбата е еднаков третман и олеснет пристап до правата од здравствена заштита на лицата што употребуваат дроги, преку вклучување на неосигураните лица што употребуваат дроги во програмата за осигурување на неосигурани лица, зголемена меѓусекторска соработка помеѓу дневните центри за превенција и третман на злоупотреба и зависност од дроги, Управата за извршување на санкции, Фондот за здравствено осигурување и Министерство за внатрешни работи, сензибилизација на медицинскиот персонал при постапување со лица што употребуваат дроги преку обуки, препознавање на невладините организации како даватели на услуги со Законот за здравствена заштита, навремено вадење и ажурирање на документи за лична идентификација и носење акт за олеснета постапка за вадење на лична карта на лицата што воопшто немаат извадено лична карта.

ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- Навремено обезбедување и ажурирање на лични карти на лицата што употребуваат дроги за време на издржувањето казна затвор, како и по отпуштање од установата.
- Еднаков третман и недискриминација од страна на медицинскиот персонал кон лицата што употребуваат дроги.
- Олеснет пристап до правата од здравствена заштита на лицата што употребуваат дроги.
- Воспоставена меѓусекторска соработка помеѓу дневните центри за превенција и третман на злоупотреба и зависност од дроги, Управата за извршување на санкции, Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија и Министерство за внатрешни работи.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ТРАНСПАРЕНТНОСТА и овозможува пристап до нови и повеќе информации, го подобрува квалитетот на информациите и пристапноста до информации до јавноста или овозможува право на информации. **ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ГРАЃАНСКОТО УЧЕСТВО** и создава или ги подобрува можностите и условите за јавното учество и влијание во креирањето на одлуките, создава или ја подобрува овозможувачката околина за граѓанското општество.

ЗАЛОЖБАТА Е ВАЖНА ЗА ЈАВНА ОТЧЕТНОСТ и таа создава или ги подобрува правилата, прописите и механизмите за јавна одговорност на функционерите.

И покрај комуникацијата и поднесените барања за информации од јавен карактер до Министерството за здравство, кое е координатор на заложбата, не добивме повратен одговор за тоа кои активности се реализирани. Согласно со добиените информации од другите членови на работната група, **оваа заложба не е реализирана**. Исто така на веб-страницата за Отворено владино партнерство, според последните информации од октомври 2022 година, е наведено дека ниту едно од предвидените 3 достигнувања не е реализирано.

III. МЕТОДОЛОГИЈА И ИЗВОРИ

Во овој извештај се користени податоци добиени преку интервјуа со членовите на работните групи за секоја заложба посебно, преку барања на информации од јавен карактер од надлежните институции и преку десктоп-анализа на веќе достапни информации и извештаи. Потребно е да потенцираме дека две министерства (Министерството за здравство и Министерството за информатичко општество и администрација) до кои беа доставени барања за информации од јавен карактер не доставија одговори на прашањата.

Извештај на ИРМ за Република Северна Македонија

<https://www.opengovpartnership.org/documents/north-macedonia-action-plan-review-2021-2023/>

Веб-портал за следење на НАП

<https://ovp.gov.mk/%d1%81%d0%bb%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d1%9a%d0%b5-%d0%bd%d0%b0-%d0%bd%d0%b0%d0%bf/>

АНЕКС I.

ПРЕГЛЕД НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ИСПОРАКАТА НА ЈАВНИ УСЛУГИ

Легенда

ЗЕЛЕНО = реализирана (завршена)

ЖОЛТО = во тек (само доколку се преземени сите потребни чекори и заложбата ќе биде реализирана)

ЦРВЕНО = незапочната или започната заложба, но нема напредок во имплементацијата

Број (истокаково АП)	Назив на заложбата	Назив на акциите	Статус на реализација
3.1.	Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на вработувањето	Формирано координативно тело составено од седум членови, кои ќе работат на координација на активностите и тоа: по еден претставник од секоја граѓанска организација вклучена во оваа активност (5 претставници на граѓански организации, од кои една од национално и четири од локално ниво), еден претставник од секторот труд во рамки на Министерството за труд и социјална политика и еден претставник на Агенцијата за вработување	
		Развиена електронска платформа за информирање, следење и за вклучување на граѓаните во активните политики и услуги за вработување	
		Спроведена кампања за информирање на јавноста за можностите што ги нуди платформата, преку развој и спроведување на комуникациска стратегија	

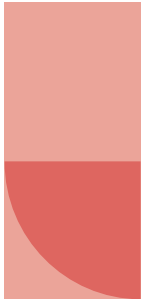
Број (исто како во АП)	Назив на залошбата	Назив на акциите	Статус на реализација
		<p>Воспоставена пилот-соработка со ГО од Тетово, Куманово, Шуто Оризари и Прилеп за идентификување на невработените нерегистрирани граѓани и граѓаните од ранливите категории заради спроведување на активности за запознавање на граѓаните со нивните правата што произлегуваат од активните политики и услуги за вработување преку користење на мултидисциплинарен пристап, како и фацилитување на процесот на искажување на мислењата и предлозите на граѓаните пред надлежните институции со користење на развиената платформа</p>	
<p>3.2.</p>	<p>Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на превентивната здравствена заштита</p>	<p>Формирано координативно тело составено од седум членови, кои ќе работат на координација на активностите, а кое ќе го сочинуваат: по еден претставник од секоја граѓанска организација вклучена во оваа активност (5 претставници на граѓански организации, од кои една од национално и четири од локално ниво) и четири претставници на Министерството за здравство од кои еден одговорен за превентивна здравствена заштита, еден претставник од секторот за стратешко планирање. Еден претставник на кабинетот на министерот и еден одговорен за финансии</p>	
		<p>Развивање и објавување на електронска платформа за информирање, следење и за вклучување на граѓаните во програмите за превентивна здравствена заштита и задолжително предвидување на механизам за прибирање, разгледување и за обезбедување на одговор на секој од прибраните предлози од граѓаните</p>	
		<p>Спроведена кампања за информирање на јавноста за можностите што ги нуди платформата, преку развој и спроведување на комуникациската стратегија</p>	

Број (исто како во АП)	Назив на заложбата	Назив на акциите	Статус на реализација
		Воспоставена пилот-соработка со ГО од Тетово, Куманово, Шуто Оризари и Прилеп за идентификување на жените и децата од ранливите категории заради спроведување на активностите за запознавање со нивните права што произлегуваат од програмите за превентивна заштита	
3.3.	Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на образованието	Унапредени капацитети и можности на учениците, наставниците, училиштата и МОН заеднички да градат отчетно, достапно, ефективно и ефикасно средно образование	
		Дефинирани приоритетни области за учениците, родителите и наставниците	
		Воспоставување на алатки за мониторинг	
		Преземени активности за разрешување на идентификуваните проблеми	
		Подобрена транспарентност преку објавување на податоци и информации на веб-страниците на институциите (националните институции, општините и училиштата)	
		Воспоставен механизам за законско објавување на квалитетни отворени образовни ресурси на официјалните образовни платформи	
3.4.	Јавни услуги и политики темелени на граѓанските приоритети од областа на обезбедување на локални јавни услуги	Воспоставен воедначен механизам применлив за сите општини за консултации и комуникација со граѓаните за давање на инпут од граѓани при креирање на локалните услуги и алоцирање на средствата за нивно спроведување во локалните буџети, со фокус на граѓани од рурални и маргинализирани средини	

Број (истокаково АП)	Назив на заложбата	Назив на акциите	Статус на реализација
3.5	Достапни е-услуги во руралните средини	Спроведена кампања за промовирање на услугите кои граѓаните можат да ги добијат по електронски пат, наместо на шалтер. (Активноста ќе биде вклучена во редовните советодавни активности на АПРЗ, а информациите дистрибуирани до земјоделците и преку подрачните единици на МЗШВ и преку АФПЗРР)	За оваа заложба не се добиени релевантни информации за да се оцени до каде е реализацијата на предвидените достигнувања
		Воспоставена локална мрежа на мобилни посредници за промовирање и посредување во пристапот до порталот uslugi.gov.mk	
		Изработена „Анализа и попис на услуги во секторот земјоделство, шумарство и водостопанство со приоритет на услугите, како и внесување на податоци“ и внесување и верификација на идентификуваните услуги во Каталог на услуги (согласно со Законот за електронско управување и електронски услуги)	
		Развиен курикулум за едукација на граѓаните за основните дигитални вештини наменет за рурални и маргинализирани средини (основна компјутерска писменост - зоом, интернет итн.) и спроведување на обуките	
3.6	Зголемување на пристапот до загарантираните облици на заштита на жртвите на трговија со луѓе	Воспоставени мобилни тимови за теренска работа на подрачјето на Охрид и Струга и на подрачјето на Штип и на околните градови	
		Систематско собирање на податоци за трговија со луѓе преку користење на расположливата алатка за мониторинг и евалуација на состојбите на трговија со луѓе во РСМ и нивно редовно објавување	

Број (исто како во АП)	Назив на залошбата	Назив на акциите	Статус на реализација	
		<p>Воспоставување на база на податоци за поведени постапки и идентификувани случаи на онлајн експлоатација на деца и нивно редовно објавување. Извештаите со сензитивните податоци (интерни извештаи) ќе се користат за раководење на случаите</p> <p>Податоците ќе се објавуваат и во извештаи од јавен карактер што ќе бидат во генерална форма во согласност со законот за заштита на личните податоци, заштита на идентитетот и приватноста, согласно со Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на лица при автоматска обработка на податоци (ETS No. 108)</p>		
		<p>Остварување на правото на обесштетување на деца жртви на трговија со луѓе преку донесување и објавување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> → програма за обесштетување на дете жртва согласно со Законот за правда за децата и → информација за спроведување на Програмата за обесштетување на дете жртва 		
		<p>Спроведени активности за подигнување на свесноста и информирање на јавноста и на жртвите за остварување на правата предвидени со Законот за исплата на паричен надоместок на жртви од кривични дела</p>		
		<p>Спроведени редовни обуки на медицински персонал за идентификување, пријавување и упатување на жртви на трговија со луѓе</p>		
		<p>Спроведени информативни кампањи за запознавање на јавноста со работењето и услугите што ги нудат РЕП-центрите</p>		
		<p>Воспоставени програми за доквалификација и градење на вештини за возрасните и децата потенцијални и/или жртви од ТЛ со цел нивна поголема подготвеност за вработување, зајакнување и реинтеграција</p>		

Број (исто како во АП)	Назив на заложбата	Назив на акциите	Статус на реализација
3.7.	Унапредување на механизмите за заштита на жртвите на вознемирување на работно место	Информирање на вработени во јавниот и приватниот сектор за нивните права за заштита од вознемирување на работното место, кои произлегуваат од законот за работни односи	
		Едукација на избраните независни лица во јавниот и приватниот сектор како посредници во постапките за решавање на идентификувани случаи на мобинг	
		Спроведување на консултативен процес со сите заинтересирани страни за финализирање на предлог-законот за заштита од вознемирување на работното место	
3.8.	Овозможување на пристап до терапија и здравствени услуги на лица што употребуваат дроги по издржување на казна затвор	Зголемување на обемот на информации помеѓу медицинскиот персонал во насока на обезбедување на соодветен третман и услуги за лицата што користат дроги, преку обука	
		Воспоставување на постапка и практика за соработка помеѓу вклучените институции во оваа активности и граѓанските организации во идентификување на проблемите со кои се соочуваат лицата што користат дроги и креирање на соодветни решенија за нивно надминување (прва задача е воспоставување на програма за олеснета и скратена постапка за вадење на документ за лична идентификација на луѓето што употребуваат дроги и кои не поседуваат важечки или не поседуваат никаков документ за идентификација додека се на издржување казна затвор)	
		Зголемување на обемот на достапни информации за правата што произлегуваат од програмата за осигурување на неосигурени лица, вклучување на неосигурени лица што употребуваат дроги и се на издржување казна затвор и информирање на јавноста за начинот на спроведување на програмата и на нејзиното влијание	

Број (истокаковоАП)	Назив на зложбата	Назив на акциите	Статус на реализација
		<p>Воспоставување отворен, транспарентен и јавен систем за меѓусекторска соработка помеѓу дневните центри за превенција и третман на злоупотреба и зависност од дроги, Управата за извршување на санкции, Фондот за здравствено осигурување, Министерство за внатрешни работи и граѓанските организации</p>	

Процесот е поддржан од Секретаријатот на ПОВ како дел од проектот „Поддршка на процесот за спроведување и следење на Националниот акциски план за Отворено владино партнерство 2021-2023“, кој го спроведува Фондација Отворено општество – Македонија во партнерство со Центар за граѓански комуникации и Здружение за еманципација, солидарност и еднаквост на жените, во соработка со Министерство за информатичко општество и администрација